

Смерть души святые отцы называли смертью в настоящем смысле этого слова. Такой смерти герой-повествователь «Видения» неподвластен, потому что уже побывал у истоков пути к Богу, охраняемых тем самым старичком, так напоминающим Николая Угодника, предлагающего человеку единственную возможность продолжения жизни.

В XXI веке над иными вариантами этой возможности работали и работают М. Кураев, А. Варламов, Е. Водолазкин, В. Галактионова, В. Дегтев, Б. Екимов, А. Слаповский, В. Аксенов, З. Прилепин и др. По сути, эти писатели оппонируют навязываемому современной постмодерной культурой, массмедиа отношению к смерти как неизбежному, но бессмысленному событию, находящемуся в конце линейной биографической траектории. Современный человек все чаще вслед за Ж. Делезом, М. Фуко и М. Биша с удовольствием рассуждает о возможности сосуществования жизни и смерти, о предпочтительности смерти насильственной по отношению к естественной. В этих философских штудиях «смерть проникает на территорию жизни, постепенно становясь предметом широких и далеко идущих философско-антропологических, символических, семиологических и других интерпретаций» [2, с. 73].

Результат – в описании состояния, которое было выражено в предсмертном восклицании Л. Витгенштейна: «Как мне высказать самое последнее? Но это последнее мне как раз и нет необходимости высказывать, ведь это конец, к которому мы приходим, стена, в которую мы упираемся» [4, с. 45]. Преодолевая подобные терзания язычников, русские прозаики последнего десятилетия исследовали художественные перспективы бесконечного *продолжения жизни*, запечатленной В. Г. Распутиным, искали эсхатологические смыслы, которые позволяли человеку прорваться к одухотворенному смыслу бытия.

Список литературы

- 1 Астафьев, В. В. Гимн жизни / В. Астафьев. – Собрание: в 15 т. – Т. 7/ Красноярск : Офсет, 1997. – С. 87-91.
- 2 Демичев, А. Тематичность смерти. Дискурсы и концепты / А. Демичев // *Memento vivere* или Помни о смерти: Сб. статей. Под общ. ред. В. Л. Рабиновича и М. С. Уварова. – М.: Академия, 2006. – С. 54-76.
- 3 Лихачев, Д. С. Избранное. Великое наследие. Классические произведения литературы Древней Руси / Д. Лихачев. СПб : ЛОГОС, 1997. – 560 с.
- 4 Ниббриг, Кристиан Л. Харт. Эстетика смерти / К. Л. - Х. Ниббриг. – СПб : изд-во Ивана Лимбаха, 2005. – 424 с.
- 5 Носов, Е. И. Усыятские шлемоносцы / Е.И. Носов // Избранное: в 2 т. – Т. 2. М.: Художественная литература, 1989. – С. 5–182.
- 6 Померанц, Г. Опыт Майкельсона / Г. Померанц // *Новый мир*. 2005. № 4. – С. 144–150.
- 7 Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / С. Л. Рубинштейн – М.: Педагогика, 1973. – 424 с.
- 8 Ткаченко, П. В поисках града Тмутаракани / П. Ткаченко. – М : Издво Моск. Ун-та., 2000. – 238 с.
- 9 Шукшин, В. М. СС: в 5 – Т. 1 / В.М. Шукшин/ – М. : Литературное наследие, 1996. – 560 с.

УДК 821.161.3-3*П.А.Місько

С. Б. ЦЫБАКОВА

(г. Гомель, ГДУ імя Ф. Скарыны)

ВОБРАЗЫ КУРАЧКІ, ПЕЎНЯ, КАТА, САБАКІ І МЫШЫ Ў ТВОРЫ П. А. МІСЬКО “ПРЫЙДЗІ, ДЗЕНЬ ЗАЛАЦЕНЬ!”

Разглядаюцца вобразы курачкі-рабкі Чырвонай Шапкі, пеўніка Пеюна, ката Вуркатка, сабакі Брахуна і мышкі-нарушкі Шэрае Брушка ў аповесці-казцы для дзяцей П. А. Місько

“Прыйдзі, дзень-залацень! : казкі дзеда Аўласкі і бабы Параскі”. Прасочваецца іх генетычная сувязь з нацыянальнай фальклорна-казачнай традыцыяй, міфалагічнымі ўяўленнямі. Вызначаецца ідэйна-мастацкая спецыфіка і роля згаданых вышэй анімалістычных вобразаў у сцвярдзенні аўтарам твора традыцыйных маральных каштоўнасцяў і ідэалаў, якія маюць выхаваўчае значэнне.

Вобразы курачкі, пеўня, ката, сабакі і мышы займаюць адметнае месца ў сістэме вобразаў анімалістычных персанажаў казачнай аповесці для дзяцей П. А. Місько “Прыйдзі, дзень залацень!”. Ва ўсходнеславянскім казачным фальклоры ўсе пералічаныя птушкі і звяры акрамя мышы належаць да групы хатніх жывёл. У творы П. А. Місько мышка-нарушка Шэрае Брушка, курачка-рабка Чырвоная Шапка, сабака Брахун, каток Вуркаток, певень Пяюн – насельнікі хаты каля казачнага сяла Тпру-Таракані, дзе жывуць цэнтральныя героі-людзі: дзед Аўлас, баба Параска, хлопчык-удальчык Ванятка. Мэта артыкула – выяўленне паходжання, ідэйна-мастацкай спецыфікі ў аповесці-казцы П. А. Місько “Прыйдзі, дзень залацень!” вобразаў згаданых вышэй жывёлных персанажаў, якіх апроч агульнай лакалізацыі жыцця аб’ядноўваюць сяброўскія і сямейныя ўзаемаадносіны, а таксама функцыянальнае адзінства.

Мышка Шэрае Брушка, курачка-рабка Чырвоная Шапка, сабака Брахун, каток Вуркаток, певень Пяюн разумеюць чалавечую мову і размаўляюць. Гэтыя цудоўныя здольнасці яны набылі, калі паспрабавалі змесціва яечка, якое, махнуўшы хвосцікам, разбіла мышка.

На старонкі аповесці-казкі курачка-рабка, певень Пяюн, каток Вуркаток, Шэрае Брушка перайшлі галоўным чынам з беларускіх народных казак, якія ў апрацаванай пісьменнікам форме сталі кампанентамі ідэйна-мастацкай структуры твора. Змест першай главы аповесці-казкі “Сама рабка, на галаве – чырвоная шапка” змяшчае ў сабе сітуацыі, апісаныя ў казцы “Курачка-Рабка” (“казачны сюжэт СУС І*241 ІІ”) [1, с. 759]. З’яўленне мышкі-нарушкі Шэрае Брушка сярод іншых насельнікаў хаты тлумачыцца ў главе “Хатка-небагатка, хто ў хатцы жыве?” дзедам Аўласам, які распавядае казку “пра дзедаву рукавіцу” [2, с. 64], дзе поруч з мышкай амаль усе іншыя дзеючыя асобы (зайчык Мікітка, ліса Лукер’я, воўк Гамрыла) з’яўляюцца героямі аповесці-казкі П. А. Місько. Адзін з прататыпаў Пеюна – певень з казкі “тыпу СУС 61 В «Кот, Певень і Ліса»” [3, с. 36], сітуацыі з якой пісьменнік уключыў у кампазіцыю главы твора “Ашуканствам увесць свет пройдзеш, а назад не вернешся”.

Агульныя рысы курачкі-рабкі, пеўня Пеюна, сабакі Брахуна, ката Вуркатка, мышкі Шэрае Брушка – калектывізм, дружалюбнасць, спагадлівасць, пачуццё справядлівасці. Менавіта прынцыпы калектывізму і ўзаемадапамогі, якія сцвярджае П. А. Місько, звязваюць вобразы хатніх і дзікіх жывёл. Насельнікі хаты дзеда Аўласа хаваюць лясных жыхароў, выратаўваючы іх тым самым ад панскай стрэльбы. У сваю чаргу, ліса, воўк і мядзведзь дапамагаюць пеўню адабраць у нахабнага пана Пазурадзерзкага чароўныя жаронцы, якія ён скраў з Аўласавай хаты (“Як певень Пяюн у пана жаронцы адабраў”). Чырвоная Шапка, Пяюн, Брахун, Вуркаток, Шэрае Брушка – актыўныя ўдзельнікі розных чалавечых спраў, якія маюць важнае значэнне ў захаванні дабрабыту герояў-сялян. Яны дапамагаюць уладальнікам хаты па гаспадарцы, у барацьбе з варажымі сіламі, прадстаўленымі ў творы сквапным панам, падпанкамі, кавалём Мітрапанам, ведзьмамі, міфалагічнымі істотамі хтанічнага свету – чарцямі і цмокам.

Падчас працы, штодзённых клопатаў, а таксама адпачынку кот, сабака, мышка, певень, курачка-рабка неаднаразова апісваюцца ўсе разам, нярэдка побач з гаспадарамі хаты, каб паслухаць казкі разважлівага дзеда Аўласа. Разам яны сумуюць і радуюцца. Адлюстраваннем сумеснага вяселля завяршаецца, напрыклад, глава “Ці бывае лёгка хлеб?”: “Прачнулася дудка-вяселюшка ды як зайграе! І ўсе ўзяліся ў бокі, пайшлі ў скокі: і дзедка, і бабка, і хлопчык Ванятка, і курачка-рабка Чырвоная Шапка, і каток Вуркаток, і сабака Брахун, і певень Пяюн, і мышка-нарушка Шэрае Брушка” [2, с. 35]. Побач з дзедам Аўласам і бабай Параскай героі-жывёлы адпачываюць ноччу: “Павячэралі ўсе, паўкладваліся спаць. Курачка-рабка і певень Пяюн палезлі ў падпечак, каток Вуркаток на печ, сабака Брахун пад стол, дзед з бабай на полак” [2, с. 108]. Любімае месца мышкі ў хаце – нара ў падпечку: “Толькі мышкі-нарушкі не было ўжо дома. Шмыгнула ў сваю нару ў падпечку і знікла” [2, с. 127].

Жывёльныя насельнікі хаты – разумныя істоты. Пасля калектыўнага абмеркавання казкі “пра верабейку-нецярпачку” [2, с. 195] стары Аўлас слухна заўважае: “Добра, што вы не проста слухаеце, а думаеце над казкамі” [2, с. 198]. Антрапамарфізацыя вышэй згаданых анімалістычных персанажаў выяўляецца ў тым, што некаторыя з іх распавядаюць казкі (кот, мышка), даюць мудрыя парады. “Дзяры лыка, пакуль дзярэцца”, – сцвярджае аднойчы ў размове з сябрамі Пяюн спрадвечную жыццёва-практычную ісціну [2, с. 75]. “Мыш есці не просіць, сама сабе носіць”, – трапна адказвае Шэрае Брушка гаспадыне хаты, якая абвінаваціла яе разам з іншымі вяхарамі хаты ў гультайстве [2, с. 74].

Кожны з персанажаў-жывёл мае адметныя асаблівасці. З мэтай узмацнення ступені займальнасці казачнага тэксту, развіцця кемлівасці, дапытлівасці ў чытачоў-дзяцей пісьменнік выкарыстоўвае мову загадкі: “Усе абедалі: і дзед Аўласка, і баба Параска, і курачка-рабка Чырвоная Шапка. І той паласаты, вусаты, што есці пачынае і песенькі спявае. І той, што з людзьмі сябруе, хату вартуе, жыве пад ганкам, а хвост абаранкам. І той, хто любіць хадзіць па градзе, носіць два блінчыкі на барадзе. І той шэранькі шарык, што ў падпечку шнарыць.

Усе ўгадалі, хто за стол сабраўся?” [2, с. 9].

У стварэнні анімалістычных вобразаў аўтар твора абапіраецца на нацыянальную фальклорна-казачную традыцыю, а таксама на вопыт назіранняў за звычкамі прадстаўнікоў жывёльнага свету. У вобразе мышы і пеўня прысутнічаюць элементы ўсходнеславянскай міфалагічнай сімволікі.

Вобразы куркі-рабкі Чырвонай Шапкі і пеўня Пеюна. Адносіны паміж гэтымі персанажамі мадэлююцца па аналогіі ўзаемаадносін мужа і жонкі, якія будуецца на размеркаванні абавязкаў і ўзаемнай падтрымцы. Адна з найбольш ёмістых характарыстак Пеюна дадзена ў главе “Не кайся, рана ўстаўшы”: “Толькі на золачак пачало займацца, як певень Пяюн, раніцы вястун, крэкнуў спрасонку, разбудзіў курачку-рабку, жонку, яшчэ раз кашлянуў-кукарэкнуў. А сам, хітры, заплюшчыў вочы, зноў задрамаў” [2, с. 14]. У вобразе пеўня спалучаюцца рысы яго фальклорна-казачных прататыпаў – найўнага, даверлівага персанажа казкі “тыпу СУС 61 В «Кот, Певень і Ліса»” [3, с. 36] і адважнага змагара – героя антыпанскай па ідэйнаму зместу беларускай народнай казкі “Жарэнцы” [4, с. 410–412]. Адзін з любімых заняткаў Пеюна – шукаць зярняткі. Вобраз Пеюна адпавядае комплексу рыс пеўніка ў міфалогіі беларускага народа, дзе гэтая свойская птушка “сімвалізуе Сонца, жыццёвую сілу, урадлівасць, лічыцца захавальніцай хатняга агменю і дабрабыту” [5, с. 321]. Станоўчыя якасці курачкі-рабкі Чырвонай Шапкі – міралюбнасць, клапацілівасць. З яечка, знесенага куркай і зберажонага бабай Параскай, нараджаецца хлопчык-удальчык Ванятка, прадаўжальнік сялянскага роду, якому “не будзе ніколі пераводу” [2, с. 308]. Яскравая дэталі партрэта жонкі Пеюна адлюстравана ў яе прозвішчы “Чырвоная Шапка”: форма і колер грабеньчыка птушкі – “як чырвоная шапка” [2, с. 3].

Вобраз катка Вуркатка. Вуркаток – носьбіт рыс фальклорна-казачнага ката (казкі “тыпу СУС 61 В «Кот, Певень і Ліса»” [3, с. 36]). Я. Ф. Карскі адзначае: “Из домашних животных выдающуюся роль играет в сказках любимец детей кот. По своему уму он похож на лисицу, но лишен того коварства и ехидства, которые везде проявляет лиса; кот, благодаря своей хитрости-мудрости, обыкновенно спасает многих животных, находящихся в затруднительном положении» [6, с. 466]. Мудрасць і хітрасць – галоўныя рысы Вуркатка, які аднойчы слухна заўважае: “Усе лічаць мяне мудрым” [2, с. 79]. Трапная характарыстыка ката належыць Аўласавай жонцы: “Ты ўсюды ходзіш-бадзяешся, розумам хітры, павадкамі спрытны” [2, с. 74]. Вуркаток – адзін з апавядальнікаў казак сярод персанажаў твора П. А. Місько (глава “Пра залатую ступу і пана”). Ён вельмі асцярожны і ў нейкай ступені застаецца індывідуалістам-свавольнікам, які захоўвае і сцвярджае ў сваіх учынках павязь з дзікім зверам, непадуладным чалавеку. Кот парушае загад Аўласа – разам з Брахуном і Пеюном вартуе хату (“Ашуканствам увесь свет пройдзеш, а назад не вернешся”). Вуркаток кажа пеўніку: “Пайду ў лес, мо ўпалую якую дзічыну. А ты ж глядзі тут! За ўсё адказваеш!” [2, с. 21]. Асцярожнасць як рыса ката выяўляецца пісьменнікам праз характэрную для яго асаблівасць перамяшчэння ў прасторы: “Нясе баба яечка ў хату, за ёю дзед, а следам гасцей як з усіх валасцей! Курачка-рабка тэпае, пеўнік Пяюн скача, каток Вуркаток крадзеца, сабака Брахун трушком трухае” [2, с. 5].

Вобраз Брахуна грунтуецца на шырока вядомых уяўленнях пра сабаку як вернага і адданага сябра чалавека, якія знайшлі адлюстраванне ва ўсходнеславянскіх жывёльных казках. І. І. Крук адзначае: “Русские, белорусские и украинские сказки о животных называют собаку «старшим братом» кота и петуха, верным другом человека, надежным стражем его двора...” [7, с. 61]. Брахун заўсёды выконвае свой галоўны абавязак: ахоўваць і бараніць гаспадароў хаты. Пільнасць, адказнасць гэтага чатырохлапага персанажа неаднойчы акцэнтуюцца ў творы, напрыклад: “Спіць Ванятка, спіць баба Параска, толькі сабака Брахун дрэмле. Дрэмле і адным вокам паглядвае, што наўкол робіцца. Тапырыць то адно вуха, то другое: трэба і чуць усё, а не толькі бачыць” [2, с. 187]. Брахун – актыўны і незаменны ўдзельнік спраў, дзе патрабуюцца звышчалавечыя ўласцівасці, напрыклад: “У кожнага сабакі натура разведчыка. Пакуль баба Параска зробіць сто крокаў, а Ванятка тысячу, то Брахун дзве тысячы. Гойсае, круціцца, вяртаецца, даганяе, выпярэджвае, збочвае... Стараўся лепшую дарогу вынюхаць, знайсці” [2, с. 186–187]. Як і Пяюн, Брахун – адважны і самаахвярны змагар. Ён не шкадуе сябе, каб перамагчы цмока: “А Брахун вырваўся з кавалёвых рук, другі раз кінуўся на цмокаў хвост. Змей зноў махнуў ім – і адляцеў сабака на дзясятка метраў убок. Падняўся сабака, кульгаючы падыбаў да агню” [2, с. 297].

Вобраз мышкі-нарушкі Шэрае Брушка. Мыш – найбольш неадназначны вобраз у сістэме жывёльных герояў аповесці-казкі П. А. Місько. Са станоўчага персанажа Шэрае Брушка пераўтвараецца ў здрадніка, пражэрлівага і злоснага пацука Трыхана нумар два, службу ведзьмаў. У вобразе мышкі прасочваюцца хтанічныя рысы, адлюстраваныя ў павер’ях беларускага народа. “Прыналежнасць гэтай жывёлы да хтанічнага, варожага чалавеку свету выяўляецца ў здольнасці ведзьмаў набываць мышынае аблічча на Купалле (Слонімскі павет)”, – сцвярджаюць даследчыкі фальклору і міфалагіі беларусаў [8, с. 186]. Згодна з міфалагічнымі ўяўленнямі мыш звязана з нячыстай сілай. Аднак гэтая істота мае і станоўчыя рысы, якія адлюстраваны ў казачна-фальклорнай спадчыне. “Як апекуна і дарадцу (якімі і ёсць продкі) малююць М. чарадзейныя казкі: яна дапамагае Янку адшукаць залатую табакерку, падчарцы абхітрыць мядзведзя і інш.” – адзначаюць таксама фалькларысты [8, с. 186]. У аповесці-казцы П. А. Місько мышка-нарушка дапамагае нявесце Ваняткі Машы-Марыльцы ўратавацца ад Міхайлы Патапава – аднаго з персанажаў твора, якія адносяцца да дзікіх жывёл. Гісторыя, якую распавяла Шэрае Брушка (глава “Кінь за сабою, знойдзеш перад сабою”), узыходзіць да сюжэта народнай казкі, дзе мышка дапамагла падчарцы абхітрыць мядзведзя. Шэрае Брушка – рахманая, міралюбная і вельмі клапатлівая істота. Яе адметная рыса – запаслівасць. Мышка знаходзіць патаемны ход у ведзьміну хату, крадзе ў служак нячыстай сілы чароўныя гарошыныкі-пярлінкі з расы, сабранай на сялянскім полі, і хавае іх “на чорны дзень” [2, с. 75]. У нары ў падпечку звярок складае крадзеныя пярлінкі. Шэрае Брушка нярэдка адсутнічае, калі ўсе іншыя жыхары хутара каля Тпру-Таракані збіраюцца за трапезай ці дзеля размоў. Нават калі з’яўляецца на свет Ванятка, мышкі няма ў хаце: “Бачыць бабу Параску, бачыць дзеда Аўласку, бачыць курачку-рабку, пад нагамі кучомку-шапку, бачыць пеўніка Пеюна, сабаку Брахуна і катка Вуркатка. Толькі мышкі не бачыць – няма Шэрага Брушка, недзе падзелася” [2, с. 8]. У гісторыі мышкі, якая аднойчы трапіла ў пастку, а затым пераўтварылася ў вялізнага і агрэсіўнага вартаўніка ведзьмінай хаты, аўтарам аповесці-казкі асуджаюцца прагнасць, крадзеж, здрадніцтва. “Можаш не ламаць, можаш не здзіраць... Мне-е і ў клетцы до-обранька... Мяне кормяць як на забой”, – кажа Трыхан нумар два сыну Аўласа, які паспрабаваў вызваліць былую мышку-нарушку Шэрае Брушка [2, с. 218].

Такім чынам, разгледжаныя персанажы, якія ў фальклорных казках акрамя мышы належаць да свайскіх жывёл і птушак, захоўваюць істотныя рысы сваіх народна-казачных прататыпаў. Адпаведныя героям беларускіх казак вобразы аўтар аповесці-казкі стварыў больш у ідэйна-мастацкім аспекце выразнымі і арыгінальнымі. Вобраз мышкі-нарушкі вылучаецца дваістасцю, што ў пэўнай ступені абумоўлена неадназначнасцю гэтай істоты ў фальклорна-міфалагічных уяўленнях беларусаў, уплыў якіх прасочваецца ў мастацкім свеце твора. У адлюстраваных пісьменнікам суадносінах персанажаў-жывёл і людзей увасоблены прынцыпы калектывізму, дапамогі, маральна-этычныя каштоўнасці, аксіялагічна значныя

ў традыцыйным беларускім грамадстве. Таму невыпадкова, што вобразы жывёльных персанажаў, якія характарызуюцца пісьменнікам станоўча, выконваюць адметную выхаваўчую функцыю. Гісторыя мышкі, якая пераўтварылася ў службу ведзьмаў, – гэта з ідэйна-мастацкага пункту гледжання прытчападобная казка пра сутнасць здрады.

Спіс літаратуры

- 1 Крук, І. І. Курачка-раба / І. І. Крук // Беларускі фальклор: Энцыклапедыя: У 2 т. Т. 1: А капэла – Куця / Рэдкал.: Г. П. Пашкоў і інш. – Мн. : БэлЭн, 2005. – С. 759–760.
- 2 Місько, П. А. Прыйдзі, дзень-залацень!: казкі дзеда Аўласкі і бабы Параскі / Павел Місько ; маст. Галіна Хінка-Янушкевіч. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2015. – 310 с.
- 3 Крук, І. І. Ліса / І. І. Крук // Беларускі фальклор: Энцыклапедыя: У 2 т. Т. 2: Лабараторыя традыцыйнага мастацтва – «Яшчур» / Рэдкал.: Г. П. Пашкоў і інш. – Мн. : БэлЭн, 2006. – С. 35–36.
- 4 Казкі пра жывёл і чарадзейныя казкі / Рэд. В. К. Бандарчык. – Мн. : Навука і тэхніка, 1971. – 496 с.
- 5 Валодзіна, Т. В. Певень / Т. В. Валодзіна, Л. У. Дучыц, С. І. Санько // Беларускі фальклор: Энцыклапедыя: У 2 т. – Т. 2: Лабараторыя традыцыйнага мастацтва – «Яшчур» / Рэдкал.: Г. П. Пашкоў і інш. – Мн. : БэлЭн, 2006. – С. 321–323.
- 6 Карский, Е. Ф. Белорусы: В 3 т. Т. 3, кн. 1: Очерки словесности белорусского племени / Е. Ф. Карский; предисл. к третьему тому И. Н. Запрудского, И. В. Казаковой, В. Г. Короткого, коммент. к первой книге И. В. Казаковой. – Минск : БэлЭн, 2007. – 584 с.
- 7 Крук, И. И. Восточнославянские сказки о животных: Образы. Композиция / И. И. Крук. – Мн. : Наука и техника, 1989. – 159 с.
- 8 Валодзіна, Т. В. Мыш / Т. В. Валодзіна, У. А. Лобач, С. І. Санько // Беларускі фальклор: Энцыклапедыя: У 2 т. Т. 2: Лабараторыя традыцыйнага мастацтва – «Яшчур» / Рэдкал.: Г. П. Пашкоў і інш. – Мн. : БэлЭн, 2006. – С. 185–186.

УДК 821.161.3

Н. П. ЧУКІЧОВА
(г. Гродна)

PUNCTUS CONTRA PUNCTUM, АЛЬБО ПРАЎДА – НЕ КАЗКА

Стратэгія ўваходжання беларускага мастацкага слова ў сусветную школу эстэтыкі праз адштурхоўванне ад аўтарскай “запязычкі” ў народным духу і перайманне паэтычнага досведу іншых народаў, сфармуляваная Максімам Багдановічам у “Забытым шляху”, гіпатэтычна магла спрацаваць і ў дачыненні да традыцыі беларускага наратыўнага апавядання. Аўтарам артыкула ажыццяўляецца супастаўляльнае даследаванне марфалогіі сюжэта ўпадабанай самім Багдановічам аўтарскай казкі-апавядання невядомага нашаніўскага пісьменніка з архетыпнай формулай чарадзейнай казкі з мэтай пацвярджэння (ці абвяржэння) новай, канцэптуальна іншай прадуктыўнай мадэлі сюжэтнага апаведу ў пачатку ХХ стагоддзя.

У аглядзе беларускай літаратуры за 1910 год, надрукаваным у “Нашай Ніве” пад назвай “Глыбы і слаі” [1], Максім Багдановіч прысвячае мастацкай прозе ўсяго тры невялікія абзацы са сціплай агаворкай: “Хоць і невялічкія гэта здабыткі, але і тут адбіўся агульны ўзрост нашай пісьменнасці” [1, с. 192]. У артыкуле канстатавана, што вакол твораў двух пражэктаў-“глыбаў” (нагадаем, паводле аўтара згаданага агляду, Власта і Ядвігіна Ш.) паступова гуртуюцца два асобныя